

چارشانبه — ۱ شباط ۱۹۲۸

جلد : ۹

بشنجی سنه — نومرو ۱۰۳

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

یوردي ياننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

ملی مجموعه

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیلغی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدور .

مجموعه مزهیتتنجه طبعی تنسیب

ایدله بن ازلر اعاده ایدلمز .

هر آيك برنجی داره بشنجی کونلری بیقرار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرثی مجموعه در .

ادبیات نازنجی

بنانی

[۵]

غزلاری، قصیده و سریه لری، نثرلری، معیبری
نخایینک احمد پاشا ایله مقایسه سته و سبله
ویرمن، اڤه زیاده غزلاریدر. دیوانی تدقیق
اولونورسه کوریلورکه بو قیمتی شاعر،
ادبیات تاریخیمده کی موقعی نغبی درجه ده
غزلارینه بوجلودر. عرض ابتدیی محصورلارله
فالک توجهنی قازاندقن صورکا احد پاشانک
موقعنه سمرته یوکه لن نخایینک قدرتی،
بوتون شمول و وسعتله غزلارنده تجلی
ایدیر. فی الحقیقه غزلارنده آللری،
اضطرابلری، شکایتلری نقل ایدیرکن
اونی بولتورک آراسنده، سالرده بولماق
ممکن دیکلدر. مصرعلرینه دائماً خیال طلنده
ضیا و حرارت آراین نخای، نظم لرینک
قوامی منحصر بو ضیا و حرارتله تأمین
غیر ایشیدر. شاعرک بوخصاصت و مزینیدرکه
اسکی تذکره نویساریمزه کندلی ایچین:
«سوزک اول روح اول بولاشدیر،
بو خصوصده ماعدایی آکا پرو اولمشدیر،
دیمک فرصتی قازاندرمشدر».

نخایینک غزلارنده اڤه کنیش موقعی
اشغال ایدن عنصر، خیالدر. بونلرده
فکر، حس، خاصه حس، خیال عنصرینک
دوننده ایکنجی درجه ده. قالب، شاعر
مخبره سندن استعانه ایتمه دیکی زمانلرده
علی العاده لکدن تورولماز. عضویتی ضعیف،
قاناداری قوتسز، عمومی سویه نیک فوخته
چیمقه استعدادسز کوردور. بالعکس
خیالی فعالیتلرکلیکی، دوققندن دوشونمکدن
زاده نخل ایتمک باشلا دیقی وقت موفق
ویوکه کدر. تشکر و حساسیتک شعرنده
براقیدنی بوشلنی، دائماً خلیه سیله تلافی
ایتمش. ادبیات تاریخیمده کی امتیازنی اوکا،
خلیه سنک هریشی شفا فلاشیدران آیدینانی
[۵] ماقبل ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲ [۱۰۲۶]
نومرولو استخرلرمزده در.

تأمین ایله مشدر. شواکی غزل، بوحقیق
ای کوسته بر، ظن ایدیر: اتر
ایتر نیدلم آه سحرگاه سکا
مکر انصاف ویر دوسته الله سکا
خوش اولور صیبتی کیجه ده مهتاب اولیج
نور صاج جلوه کل کم دیمش ماه سکا
لوح چهره مده اوقومنه حکایت غمی
کیجه لر صیحه دکن شمع طوار آه سکا
کیجه کلچکن صیبت ای دل بلورن
هله وار کورکه نه یوزدن طوار اول ماه سکا
نیدلم دور صونار سکا شربت بکا زهر
بو جهان بویه اولور کاه بکا کاه سکا
کوز یایی انجمن رهبر ایدیر ترسه اگر
شب نمده ابرمه عاشی کراه سکا
ای نخای طشکن لمل ایدیر خورشید کی
بر نظر ایلر ایسه همتله شاه سکا
خسروا قولرک ایل روا حاجتی
که ابد اولدی میتر قو دلخواه سکا

*

دیمش نیجه سورونورسک قایمده سن ده غریب
گشته بخایین اولسون و طنده غریب
هلاک ایدر خط و خالک نیجه بنم کیچی
سلامت اولورکه کومزسک بنی اوکند غریب
اگرچه آغیر اولور طاش قوبدلی رده
ستاره وارکه عقی ایدر بنده غریب
فلیکده آهمه بر یوق جیب حکایتدر
بهار و موسم کاشن صبا چنده غریب
مقیم ایدم سرکوبده دربدر ایتدک
غریب ایشل ایدرسک یودرمده غریب
زهی کال و ترقی زهی حال و جلال
که عشق بنده غریب اولدی حسن سنده غریب
صبا کی یوزی اوزره کوردور نخایین دوست
دیدنی نیجه سورونورسک قایمده سن ده غریب.

نخای غزلارنده مریض، دالغین،
حدید و بحرانی کورونمکدن تماماً اوزاقدیر.
اکثرتیه سیکیرلرینه حاکم، ساکن و مطیع
اولوب کندیشی وجد و استقرانه ترک ایتمکدن
کویا محترزدیر. مکدر ویا مسرور اولسون،
اڤه جوشغون دمنده بیله برشله کی کوبورک،
سیس و آهنگ ایچنده بوتون خیزله آقارق
زبان اولقی ایستمن. بالعکس موازنلی،
صوتوق قانی، اوکی کوره رک، اطرافنی
یوقلا یارق ایلرلر. آشاییده کی مصرعلرک
بو بابده کی شهادته هر حالده اعتبایدیه سبایر:

جام شراب عشقکله جم دکلوز
زیم نمک صفاسنه خرم دکلوز

—۱۶۶۴—

بننجی سته

باغ رخکده دانخالوکه ای بری
میل ایلسک جمعیدر آدم دکلوز
کر ذره وار ایتسه اول آفتابه میل
بژ ذردن ببولده دخی کم دکلوز
بزم نشاطه یچون ایتمز بزی رقیب
چنک غمکده یالیه همد دکلوز
دایر جالی وصفن ایدلن نخایا
اسلوب نظم ایچنده مسلم دکلوز

خیالنده کی وسعت، نخایینی تصویرده
استاد مرتبه سته چیقارمشدر. دینیله سیلیر.
فی الحقیقه، او طبیعتی اعتبار ایله قابلی دیکله میهرک
محیطنه باقیعه میال اولدنی جهته، نظرلنده،
خارجی عنصرلرک قوتی عکسلری، جانی
کوکالری وارد. بهار به سندن نقل ایتدی کمز
بش اون مصراع بو خصوصده بر مؤیده
تشکیل ایتسه کرکدر:

عالم زهی حشیه زهی موسم بهار
کیم باد خوش نسیمدربک شکار
کارداره کل که کور باغ، نسیم صبح
اموات خاکی ایتدیلر احیا مسیح وار
لطف آبتنی سوسن چینی دوات ایله
یازدی چن صفاخته صنع کردکار
برفک کوش قنادلری حل ایدوب صبا
جدول چکر صیغه کزاره جوبار
طوناندی کل عروسی مشاطه نسیم
آیتنه اولدی آب روان شانه اولدی خار
ایله لاله داغ اکنکده بخورل
یاقدی هوا ایله شقایق بقاد، نار
کل آتشله روشن اولودر جال باغ
نیتمه که جام بادق تاب ایله روی یار
اود دوشدی باغه کابرو یغما جمیلدر
اسباب عیشدن آلی کورسنه یادکار
جنده کیجه اولدلیق استماع ادوب
قصد ایتدی نیم اوزون کیجه نی محو ایدیه بهار
غالب کرک نشاط غم اوسته شمعی کیم
کوندن کونه زیاده اولور لیلدن بهار
آلام وجود دور ایله ای تانوان اولان
کیتنک کرکه خاطر طارون انکسار
سورونی سورونی صوکی سبزاره کیت
دوشه طوره صبا کی کل کاشتنه وار.
کوکل قرابی کیتبه به قاله ایچنده داغ
آنلرک باقی لاله کی ایتد اختیار
کوردیم سحرده کشته اوغزادی باد صبح
ایکی بوکولدی دیدی چن ادوب اعتذار
بوزوی یاسه یاسه کلدک و بوتن قتاده نی
طوبراقدن کتوردک ایا باد مشکبار

نخبانیک خیالنده کی وسعته ، تصویر
قدرتته رغما ، اسلوبی سرت ، تعبیر جازسه ،
قالین ، فضله قورو و آغیردر ، بونک ایچون
خیانک زنبکینکی ردنبره پک کوزه چارماز
آقدیمی حس اولونغان جریانی یطی صورکی
آشیا ایچن ، آهسته ، آهسته ، یورور ،
هیچ قوشاز ، افاده سنک بو طبیعتله کوزمه
مشاء ، یوقاریدر یارچاسنی آدیقمز ماره سیدر ،
حاصلی بون غزلاری تدقیق اولونورسه
کورولورکه ، نخبانیک خیالنده دفته شایان
بر خصوصیت ، حساسیت و تفکیرنه بیویک
بر فاقیت وارد ، یالکز بو خصوصیت
وفاقیت اسلوبنک عنود رسمیتی ایچنده مان
هیچ بللی اولماز ، افاده سی ، دینله بیلیرکه ،
دورغون ، یوصونلی ، سیدلی ، یوصایدر ،
بوتون مزینلری بو سیس ، یوص ایچده ،
بو یوصونک آتشدن کزلشمشدر ، اولاری
بولتی ، کورمک ، آکلامق ایچون سطحی
بر نظر کفایت ایچن . نخبانی ایله تاس ایچک ،
آنجاق دروننده صافلا ، ینی قشری دملکله مکندر .
حسی تبیل اولدنی ایچون نخبانیک
شعرلرنده هیجان یوق کیدر . قای تیرمن ،
اعصابی حرکت کتیرن ، قانزه ، کیمکزه
نفوذ ایدن ایچیه ، کسکین دونلورله اونک
نظملرنده تصادف ایچک محال اولماسده ،
جوق مشکدر ، دورنده کی شهرت و موفقیته
رغما ، نخبانیک هر زمان موقع و تمیق
محافظه ایدمه سی ، صورکالر بر آزکوشده ، بر
بارچا کولکده قالماسی ، یشته بوندن دولاییدر ،
غزلارندن صرف نظر ایدرک ، قصیده لرنه ،
مرثیه لرنه دقت ایتدیلمز حالده ، نخبانی
بونلرده یته آلدن خیالنک مشله سیه
کورورز ، مع مافیه قصیده لرنن ، مرثیه لرنن
بعضی حس رورکارلرنک سرین رایحه سی
آلمقده قابلدز . ایکنجی بائیدک اوغلارلی
عبدالله و محمود و فاترلی اوزربنه تنظیم
ایتدیکی ایکی مرثیه شاعرک خیالندن عکس
ایدن ضیا ایله رلکده قلبنک چاربتیلرنی ده
کورور بو یوروز :

قاره کیوب سورونور کولکلر کی بی جان
قر اولدنی کیم شهر ایچنه دوشدی غریب
کونش درلاندنی کیم قارا کانی اولدی جهان
بکلم اشک کاور سیندل نوزندن
که کوزمه کورونور عالی آبر طوفان
بو حیرت و بو فراق و بو غمه و غمندن
باشینه خاک قویوب درد ایله دیسون یاران
فغان و آه کیم اولدی یکتیلکنده تباہ
سفندار زمان شاهزاده عبدالله

S

کاک فغان ایدلم ، روزکاری آغلادم
بو درد ایله فلک بی قرازی آغلادم
نه دکار قاره کولکلر و طاش بارنی ایسه
قاره بولطار ایله کوهساری آغلادم
کول یوزی ایله شیرین سوزنی وصف ایدلم
کل ایله کاشن ایچنه هزاری آغلادم

غزل اربانی

ای ملک سیا ، نورسته جوان
بو عشق بنیادی اوکره نمشمسک
حیثر شائیکه ای شاه خویان
خوبلر معنادنی اوکره نمشمسک .

اوقویوب یازمشسک حقا عالمی
تعلیم ایچمشسک وفا عالمی
دردلی به یلمزسک شفا عالمی
وفا اوشادنی اوکره نمشمسک .

اغباری سومزسک بزه کلنجبه
الفاک یوقدر دژه کلنجبه
معمار کیمسک سوزه کلنجبه
کوکل آبادنی اوکره نمشمسک .

کوهی به حدسز جدار قلدرک
مفتوک اولدنی آکلاوب بیلدرک
بن صانیرم سنی انصاف کادرک .
سن انصاف آدنی اوکره نمشمسک .

کوهی

دوشوردی افیر شاهنشهری دست اجل
باش آچم دوردن شهر یاری آغلادم
بو زهر و قهر ایله کون و مکان آچیدلم
بو زجر عجز ایله دار و دیاری آغلادم

S

.....
دنیا اوی مشقت ورنج و عنا ایش
صحن صفا دیدکاری مائسرا ایش
دوک آتک که کندنی دنیا به ورمادی
دنیا دونه میل و محبت خطا ایش
دیزکه بو کدا ایش ، اول یادش ایش
روی زمینه بر دیدیلر بزا ایتاغادق
هر ییری بر آغز اوله جق اژدها ایش .
.....

اسکیلر آراسنده نخبانی به قیمت قازاندران
بوتون سافلرنه ترجیحنه سبب تشکیل ایدن

خاصه قصیده لریله مرثیه لرنده بعضاً خیال
وحس عنصرلرنک برلشمه سیدر . بونکله
برابر نخبانیک تورکجه کلدری وزنه توفیق
خصوصنده آز ، جوق ماهر و شکلا دها
متکامل کورونمسی ده تقدم ایدن شاعرلره
آراسنده کندیلرله برفق . صله تیرمشدر .
تاریخ و تذکره نویسار ، بو سیدرله نخبانی
حققنده : احمد پاشایه خبر الحلف و باقی به
سلف اولمشدر . دیورلرکه ، بو حکمده
حقسزلق و ماله به بر وریله مشدر ، صانیرز .
غزلاری ، قصیده و مرثیه لری قادر
نخبانیک شهرته ، بر طرفندنه مثل کونلی
خدمت استدی فی الواقع شاعر ، مثل
ایرادنده پک ایلری کیمش ، عادتاً نالمنده
مثل سوله کی بر اعتیاد حانه کتیرمشدر .
تذکره نویسارک جمله سی ، بونی بر مزیت
تلقی ایدرک ، نخبانیک بو حصه و صده
کوستردیک موفقیته قارشیمسینده حیران
کورونمکده تردد ایتبورلر .
حسن جللی نخبانی ایچن « طور مثله
زمانک فریدنه » ، دیدکن صورکا بیویک
باباسی میری افدرینک شوو ییتق ادعاسنک
اصابتنه دلیل اولارق ذکر ایدبور :
حشره دک هر شاعر و کامل دیسه شعر و غزل
اولیه کیمسه نخبانی کی ماهر فی المثل .
مثلا امسجقده :
شعرک دیرسکه اوقونه مقبول خلق اوله
صافی نخبانی شعری کی بر مثل کرک
دیمک صورتیه نخبانیک مظهر اولدنی
رغبتی و توجهنک اساسنی آکلامتی ایسته ور .
نخبانی ، هنوز یاشارکن شعرینک مسلکده
اشلری اوزرنده بیویک بر تاثیر اجرا ایتدیکنه ،
اونلر طرفندن تنظیم و تقلید اولوندیغه بالذات
شاهد اولمش ، معقبر بولمشدر . دها اول
دوستلری آراسنده صایدیقمز صنعی ایله
آماسیه لی مهری اونق تعقیب ایدنه نلرک باشلیمجلر .
ندندر . دیوانی اله ایدمه دیکمز جهته صنعی نک
صنعتی تدقیق و ادبی هویتی تثبیت ایدمه دک .
مهری نخبانی نک معقبرلی ایچنده خطاریک
زیاده قهر و تیرلر ایش بر سیا اولوب اثریه
ادبیات تاریخمزه دفته شایان بر ایزراف مشدر .

قويو

کچه مک

پوشاننده سړين ، سړين
اوبويان آغايلر آلتنده بر قويو .
قابله سینه ،
پارافکر کولکسته
اوزال قويو .
آجدم قاياغي ،
حسک آياغي
صوقم درنلکسه .
صول ، ديوارله اوبوشدی .
نه

کوکدن يله زل دوشدی
بن بخزون ، قويو عزون :
کونموزلری کوکاني چالان ،
شيه ي برچيزده طاقلي قلان
ايه قووانسک حسرتنه يانان قويو .
نه کليم .
چايغن دکليم .
کلای برسس دريندن .
نورکدم بوانيندن :
فیرلات کنديکي ، بوشاق سينه مده اوو !

صبيح غرث

مهرينک لظاملر لن چوخی ، نجاني نظير
صورتيله وجوده کتيريلشدر . مهری هر
يازديهي غزلي نجاني به کونده ورش و اونک
تقدير والتفاني بکا مشدر . حالبوکه ، هر نه دسه
نجاني قيمت ، يرمک ايسته مده کي بوشاعری :
ای یم شعر به نظيره ديبن
چيمه راه ابدن ايله حذر
دنه کيم ايسته نظم وقافده
اولدی شعر نهائي به مهر
حرفي اوج اولمزه ايکيسنک
بريدر في الحقيقه عيب وهن .
ديهه رک استخفافله قارشيلامشدر .

نجاني ، فکريه ، حسيله ياباماديني
خياليه يابارقاديبات تاريخمزه اهيتي بر مونغ
اشغال ، شعرينک نفوذني استباله تشميل
ايدهجک درجه ده حقيقي ، قوتلي بر مرفقيت
احراز ايتشدر . اوزلک ايچون مشهور خرابانده :
اسلافده احد ونجاني
آواره دلنکسه ذاتي
توري سخنه نعل قوملر
اما نئي لوزل قوملر
ديبن ضيا باشانک فکري حقلی بولماق
امکانی بزجه يوق کيدر .
سوک محمد نازل

اجتماعيات

مليتيلک ندر ؟

مليتيلک يکي آورويا تاريخک اکيميز حاده لر دن
بريدر . بوکون اداره سي آلتنده ياشايانلي دولتر ،
کوردون لي خصوصيتلرله ملي شخصيتک بونون
ديکر تظاهري متنوع اجتماعي و قهرمانک تشجيه ميدر .
بو قهرمان اجتماعيات علمنه و بلخافه بوغلر ده معشري
حرکتلرک تکونتي ايشاح ايدن قسمة عائد برطاقم
حاده لر زمره سندن اولارقي تصنيف ايديله ييلير .
بوجريانک ناصل باشلاديني ، ناصل اداره ايدلديکي
وناصل سرعته چيقديني بوصفه لره مناقشه ايده جکزر .
اولا ملتي تعريف ايدلم :

ملت ، مستقل و سياسي ر جزء حائنده معين
بر هملکتده برلکده ياشايوب ، مشترک برلسانه ،
مشترک عاذلره و اعتبارلره مالک اولان ، عتي تاريخي
عنعنلري محافظه ايدوب مشترک منفعت و مفکوردلره
صاحب اولان و ممتاز حربي برچيتم تشکيل ايدن
ويا ايتديکسه قانع اولان بر خلق کته سيدر .
بو تعريفدن صورکرا ملتيلکک منشا و اثرني
تعقيه و اونک تکون و انکشافده منديلار اولان
اجتماعي عهده لري تحري به باشلا ييلير .
ملتيلکک جريانک منشالري

مورخ و آنرولوژيستلرک ييلدکلر نه کوره
تاريخده دالما بر ملت عنوانيه توسيعه استعناق
کسب ايدمه جک کتيله بولونشدر . اک اسکي
زمانلر ديري وطنپرورک ديه بروطن ويامات عشق
موجوددر . فقط ملتپرورک جرياني يکي وبک ، وخر
اولان اجتماعي بر حاده در .

دينيلورک بشرک طبعينه ملت حسي مکتوزدر .
انسانک فطره معشري اولوشي بونک درجه به قادر
دوغرو اولدوغني کوستر . انسانلر دالما غروپر
حالده ياشامشدر . غروپر حالده حرب ايتشدر
و اکشمشدر . فقط ملتر ، انسانلرک ايچنده
ياشايوب حس ايتسکري بکانه غروپر دکيلدر .
بشرک معشري دوشي مکررا ديني و اقتصادي غروپر
حالده تظاهر ايتشدر . بناء عليه ، مثلا فرانسه ده
عموي برسلطه ايچنده بولونان فرانسه شهرپرورک
آوردوده کتولیک ، قومونيت ويا بانکر غروپر لن
داهار ياده بشرک معشري فطرتي افاده اتغي ايجاب ايتنر .
جوغرافي عامل

ملتک خصوصيتلري تبينه ده جوغرافي نقطه
نظردن اهميتي عاملر واددر . داغاق اراضينک
ساکنلر نه مقابل دوژ وادبارک وياخود ساحل
ودره کتارلر يولک اککلري يازدرک بونلر برلر لن
ياشايش نقرضاتي اعتبارله کابا فرقيدلر . کذلک
صوغوق ، صجاق و ممتدل اقليلم بونون عضونلره
اولديکي بشرک حياتده بک زاده نفوذی حاکمدر .

ملت

« ملت » کله سنک « ملت » کله سندن صريح
بر فرق واددر . اوده ، ملت کله سنک ، ملي تشکيلک
بر صفة سي افاده ايتش اولميسدر . کذلک ملت
ديکر ملترله مواجهه سندن بر جدال صفة سي ده افاده ايددر .

بشنجي سنه

ملت ، بر تشکيلات و بر جدال صفة سي اولاق
اوزره صوک تورک وچين ملي حرکتلر ده وضوحله
کوروله ييلير . اکر بوجرکتلري اجتماعيات علمنه
کورده تحليل ايدرسک کورده جکزر که معشري حرکتلرک
علما تابع بولونديني بونون خطوله لر يله رک وياخود
سوق طبعيله تعقيب ايدمشدر . هر سيدن اول
بوجريانکک ظهوري و بيرحانه وابسته در . بوجران ،
تورکيه ي بارجالامق هوسيله اجني ملترک عسکري اشغال
و هجوملر دن ، چين ايچون ايسه ، بوججومک تجاري و ديني
برجه بدن ياييله رق اوبوبوک قطعه ي اجني قوتتولي
آلتنه دوشورمک و استاتاراک تشکيلتي نتيجه ميدر .
بويه بيرجران قارشينده « بر دووم Milling »
اجتماعي حاده سي ميدانه کيلور . تيله قارشينده
انديشه ده دوشن خلق اوتيله کتده قوتوشومه ،
مذاکره و مناقشه ايتک باشلا بولر . هرکسک بر
خوشنود سزاق ايچنده وضعيتک اصلاحي ايچون
سينلده يکي فکرک کاب بکيور . بوصيرالره
اک جوق قابلو واضطراب حس ايدنر ايچندن متفکر
وقابلتي برسي ملي رهبر اولارقي چيقدور .

تورکيه ايچون بومي رهبر مصطفى کمال پاشا
اولشدر . چين حرکتلر ده (يات سان) رهبر
اولشدر . بوليدلرک ظهوردن صورکرا اونلر
طرفدن قطي و صريح هذيلر و غايهلر تاييسيله
مشترک و معين اولان ملي مقصدلر تاميننه چاليشيلور .
بو ، حقيق برخاق حرکتک بارز خصوصيتي در .
بونون قاتلر طوبلاش و مورال دينيل معنوي
بر رابطه تاسيس ايدلش اولديندن عموي و مشترک
غايهلر دن اخرا فاهه ساعده بو قدر . بومونوري رابطه
قهرمانک رسمنده ، ملي پارا فاهه ، ملي مارشده
و عسکري اوينفورماده نيل ايديلير . متعاقبا
بوصوروله بکپاره لشمش بونون برکتله رهبرک
اسري آلتنده ملي ميتانلره تشييد ايتلش اولان
ملي غايهلرک استحصالنه مخصوص مشترک مساعي به
باشلارلر . تورک ملي ميتاق مصعفي کال پاشا طرفندن
چيزيله يکي سائر معشري حرکتلر ده کورد بکمز
ميتانلره دالما ايدلرل طرفندن وضع ايدمشدر .
بوصوک حرکت يعني ايشه باشلامق ، « خلق حرکتی »
Mob behaviour ، « اک خصوصيتي در . بوجرکت
ما غايهلرک استحصاله قادر ، باشقامده غايهلرله اوبوشمندن
مستنفک بر مذهب زوجيه ، عادات بويه ديني بر
قوتله داهار يازده قوتلندر بولشدر . في الحقيقه ۱۹۲۳ ده

يايلان لوزان معاهده سي ملي ميتافاهه وضع ايدلن
ملي قوتقوزي طابيتشدر . طرفدن ، و بجرانک ازاله سندن
صورکرا صوک خطوله يني قطي برودن سيستمک
تشکيلي خطوله سي آتيلماسي ايجاب ايدردی ، بويه
خطوده الطبع آيتمشدر . ايشه بو خطوه مک
نتيجه سي اولارقي بارلارلر متناظر زماسي اوزره تورکيه
جمهورتي تاسيس ايتدی . بوجهوريت بونون سائر
دولتر طرفندن طابيتش و متقابل مساوات اساسي اوزره
يايلان معاهده لرله بين الملل مناسبلر داورسته کيريشدر .
چين حرکت بويه موقتيلره و ارامادن برچوق
سبب وعارضلر آلتنده و بلخافه ملي رهبرک قابليتيلکي
بوزندن سقوط ايتشدر . بواجتماعي شائيت چينيلرک